УДК 378:016:787
DOI https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2026.111.01

Андрейко О. І.
orcid.org/0000-0002-9891-9378

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ІНТЕЛЕКТУ МУЗИКАНТА-ВИКОНАВЦЯ

На сучасному етапі розвитку педагогіки мистецтва актуальними постають проблеми розвитку творчого інтелекту музиканта в контексті розбудови виконавської майстерності. Будучи одним із фундаментальних систем у музично-виконавському мистецтві, даний феномен розглядається у різних ракурсах педагогічної думки. У контексті статті здійснюється структуроване представлення компонентів творчого інтелекту музиканта-інструменталіста та висвітлюються педагогічні аспекти його перспективного розвитку у площині моделювання музично-виконавської інтерпретації музичного твору. Звернення до проблематики даної статті зумовлюється потребою моделювання особистісного професіоналізму як ознаки високого рівня розвитку творчого інтелекту, на противагу все більш охоплюючим процесам штучного інтелекту в річищі освіти.

Основні риси творчого інтелекту виконавця репрезентуються музично-образним мисленням – умінням чути за нотним текстом художній зміст, перетворювати звуки у внутрішні образи; інтерпретаційною вільністю, що означає здатність знайти своє бачення твору, навіть у класичних зразках; емоційною експресією, що виявляється у поєднанні інтелектуального аналізу й живої емоції, яка надає виконавської переконливості; імпровізаційністю, коли у межах композиційної форми твору виконавець часто творить тут і зараз за рахунок добору різноманітних темпоритмічних, динамічних, інтонаційно-тембральних артикуляційних характеристик музичного твору; інтеграцією знань та почуття, що означає глибоке розуміння стилю, епохи композитора та одночасне уміння наповнити це особистісним змістом.

Ключові слова: *творчий інтелект, музикант-виконавець, інтерпретація, імпровізація, стиль, музичне мислення, виконавська артикуляція, комунікативність, артистизм, педагогічні аспекти.*

Сьогодення розвитку науки знаменується все частішим зверненням до штучного інтелекту, до його привабливих операціонабельних якостей вирішення тих чи інших проблем. Однак, коли ми стикаємося з навчально-педагогічними процесами формування музиканта-виконавця, постає проблема трансляції та сприйняття інформації через особистісну систему майбутнього фахівця, його фаховий рівень, що в подальшому формує рівень його професіоналізму. Володіти інформацією ще не все, важливо володіти технологією, методикою застосування даної інформації у професійному полі. Для музиканта-виконавця це перш за все, володіння різними формами мислення, керування емоціями, досягнення художньої техніки, що вимагає глибоко фахового самоусвідомлення у процесі роботи над музичним твором, уміння моделювати виконавсько-інтерпретаційний процес, творити, відтворювати, що в підсумку є виявом творчого інтелекту музиканта-виконавця, який трансформує культурологічні здобутки, інтерпретаційні досягнення, методичні напрацювання в особистісну фахову систему музиканта, що в подальшому творить його індивідуальний виконавський стиль, представляє його самобутню виконавську особистість, а не виконавця-відтворювача усталених виконавських традицій [1].

Науковці розглядають творчий інтелект у музичному аспекті у різних вимірах. У психологічному вимірі науковці Дж. Гілфорд, Е. Торран творчий інтелект розглядають через дивергентне мислення, тобто, через здатність знаходити багато оригінальних рішень [3]. Дослідження музикознавців Курт Зінгера, Ернст Курта, вказують на те, що у виконавстві активуються зони мозку, пов'язані як з раціональним аналізом, так і з емоційною сферою. Це означає, що творчий інтелект у музиці є поєднанням логічного й емоційно-образного мислення [4]. У музиці це проявляється в умінні знаходити інваріанти інтерпретації, а не задовольнятися наслідуванням еталонних виконань. У музично-педагогічному ракурсі науковці Г. Падалка, О. Рудницька підкреслювали, що виконавець не просто відтворює музичний твір а вступає у творчий діалог із композитором. Однак, саме поняття творчого інтелекту не в повній мірі структурно представлено у працях педагогіки мистецтва. У зв'язку з цим, завдання щодо формування даного феномену на даному етапі розвитку наукової думки поки що не в повній мірі систематизовані і потребують докладного аналізу.

Педагоги мистецтва акцентують на тому, що розвиток творчого інтелекту відбувається через імпровізацію, варіювання та стильові експерименти. Виконавець стає співавтором твору - він додає інтонаційні акценти, власне розуміння драматургії. У даному процесі творчий інтелект виступає як синтез емоційного переживання та аналітичного розуміння стилю, форми та контексту [2].

Мета статті полягає у конкретизації поняття і структури творчого інтелекту музиканта-виконавця та визначенні змісту основних педагогічних аспектів активізації розвитку даного феномену.

Творчий інтелект музиканта-виконавця за своєю сутністю в узагальненому виді, вбирає в себе креативне мислення, когнітивні емоції, творчу техніку виконавця (архітектонічну, логістичну техніку виконавця), що творить вартісно нове прочитання музичного твору, як синтез особистісно-значущого (виконавські цінності) та загально-значимого (естетика стилю композитора) [1].

У музичному виконавстві творчий інтелект є не лише здатністю точно відтворювати ноти чи технічно володіти інструментом, а й уміння мислити образами, створювати власну інтерпретацію, надавати музиці індивідуального звучання. Основними рисами творчого інтелекту виконавця виступають музично-образне мислення, тобто уміння асоціювати музичний текст з певними образами, розуміння музики як певного емоційного змісту, здатність перетворювати звуки у внутрішні образи; інтерпретаційна свобода, що означає здатність знайти персональне бачення у творах різних стильових взірців; емоційна виразність, що виявляється у поєднанні інтелектуального аналізу й живої емоції, що робить виконання переконливим; імпровізаційність, коли у межах графіки музичного твору, його композиції виконавець «творить тут і зараз» розгортання сюжетної форми твору за рахунок темпу, динаміки, фразування; синтез знань та чуття, що означає глибоке розуміння стилю, епохи композитора та одночасне уміння наповнити це особистісним, персоналізованим змістом. Творчий інтелект у музиці робить виконавця не ретранслятором нотного тексту, а співавтором [5]. Саме завдяки таким характеристикам досліджуваного феномену один і той самий твір у різних виконавців звучить з різними художньо-технологічними акцентами, що творить мистецтво інтерпретації.

Отже, творчий інтелект у музичному виконавстві репрезентується комплексною здатністю, що включає: креативне мислення (варіативність, оригінальність, нестандартність); глибокий аналіз музичного тексту (композиція, драматургія твору); інтерпретаційну свободу; технічно-образне втілення. Творчий інтелект у музичному виконавстві є інтегральною властивістю особистості музиканта, яка виявляється у здатності до глибокого аналізу музичного тексту, формування оригінальних інтерпретаційних рішень та втілення їх у художньо-виконавській діяльності. Він поєднує елементи логіко- конструктивного мислення, емоційно-образної уяви та інтуїтивної імпровізаційності, завдяки чому виконавець виступає не лише відтворювачем, а й співтворцем у процесі виконання музичного твору [5, 6]. Творчий інтелект у музичному виконавстві є здатністю музиканта поєднувати аналітичне мислення й емоційно-образну уяву для створення оригінальної, індивідуальної інтерпретації твору. Даний феномен у музичному виконавстві виступає внутрішнім орієнтиром, який віддзеркалює особистість виконавця крізь партитуру, від нот до смислів, від техніки до почуттів, перетворюючи виконання на живий діалог між композитором, виконавцем та слухачем [1].

Ґрунтуючись на характеристиках творчого інтелекту у структурі даного феномену музиканта-виконавця можна визначити три основні сфери – емоційно-інтелектуальну, художньо-технологічну, регулятивно-моделюючу. До емоційно-інтелектуального сфери належить здатність до асоціативного мислення (образна аналітика, мислення образами – уміння керувати думками) та рівень сформованості когнітивних, осмислених емоцій (уміння керувати емоціями) [1]. Художньо-технологічна сфера (творчо-технічна) – це весь набутий, сформований технічний потенціал виконавця, що відрізняється високим рівнем (високим ступенем) адаптації, трансформації набутих засобів технічної виразності у конкретному континуумі музичного твору, з притаманними йому характеристиками стилю та сюжетної драматургії (уміння керувати технікою) [5]. Регулятивно-моделююча сфера охоплює особистісні здатності музиканта-виконавця – здатність до усвідомленості фахових процесів – потенційність до постійного самовдосконалення, здатність керувати увагою, сила та міцність волі, мотиваційність [1]. Отже, керованість фаховим процесом як умова творчого осмислення, усвідомленості виконавської діяльності музиканта стає одним із показників наявності творчого інтелекту у безкінцевому потоці роботи над музичним твором, що сприяє творенню вартісно-нової, стилістично та архітектонічно впорядкованої виконавсько-творчої новизни [5].

У прикладному виявленні у виконавському просторі музиканта, у цьому специфічному процесі художньо-технічної інтерпретації музичного твору, викристалізовуються такі компоненти творчого інтелекту музиканта-виконавця як: креативне мислення (емоційне мислення, образно-асоціативне мислення); когнітивні емоції (усвідомленість, осмисленість емоцій); творчо-проєктивна техніка; здатність до саморегулюючих процесів (керування увагою, думками, емоціями); артистично-сценічна воля.

Така диференціація досліджуваного феномену дозволяє визначити ряд педагогічних аспектів розвитку творчого інтелекту у музикантів-виконавців. Серед них найбільш дієвими у процесі активації розвитку творчого інтелекту можна визначити *фахово-інтегруючий та творчо-гармонізуючий педагогічні аспекти*.

Змістом фахово-інтегруючого аспекту є розвиток виконавця-музиканта у процесі засвоєння мистецьких цінностей, створених людством. Індивідуальні підходи до усвідомлення художньої культури при цьому не нівелюються, а інтенсифікуються. Мета даного аспекту полягає в спрямованості виконавців на засвоєння кращих традицій інтерпретації музики, та методах їх опанування. Спонукання до засвоєння художнього досвіду видатних виконавців збагачує саморозвиток музиканта, уможливлює усвідомлення нових художніх цілей [5].

Цей педагогічний аспект сприяє подоланню технократичних тенденцій в педагогічному процесі, які виявляються в односторонній орієнтації педагогів на озброєння майбутніх фахівців знаннями, уміннями, навичками без урахування компонентної структури їх інтелекту. Також представлений педагогічний аспект кристалізує розуміння музиканта у виконавському просторі як суб'єкта становлення мистецької культури і спрямовує навчальний процес на оптимальне співвідношення між загальнокультурним досвідом розвитку мистецтва та формуванням індивідуальних напрямків виконавської діяльності [1].

Важливою ознакою даного аспекту є трактування виконавця активним суб'єктом навчального процесу, в якому віддзеркалюється внутрішній світ майбутнього музиканта, що зумовлює активацію його фахового самотворення.

Таке розуміння формування особистості музиканта-виконавця як суб’єкта становлення виконавської діяльності, орієнтує навчальний процес на творчу індивідуалізацію виконавської діяльності, яка уможливлює враховувати нові співвідношення між основними засадами освітнього процесу та особистісним середовищем майбутнього митця [1].

Фахово-інтегруючий аспект покликаний взаємопов’язати розвиток виконавських умінь музиканта-виконавця у навчальному процесі з особливостями компонентів його творчого інтелекту.

Таким чином, розбудова фахової діяльності музиканта-виконавця повинна спиратися на забезпечення взаємозв’язку і взаємовпливу процесів розвитку інтелектуально-творчих властивостей і виконавсько-фахових умінь, що в перспективі активізує становлення виконавської культури музиканта-інструменталіста, надає йому системності та цілеспрямованості [1].

Реалізація означеного педагогічного аспекту орієнтує навчання музикантів-виконавців на вивчення та засвоєння надбань педагогічного досвіду провідних інструментальних шкіл у єдності із установкою на глибоке усвідомлення студентами системи власних виконавських можливостей.

Для творчо-інтелектуального формування музиканта-виконавця необхідною також є спрямованість навчання на рефлексивне пізнання філософсько-психологічного підґрунтя становлення та потенційного розвитку особистості виконавця, без чого будь-яка діяльність, а тим більше фахово-спеціалізована, не має фундаменту для подальшого саморозвитку, самовдосконалення.

Загалом, впровадження педагогічного аспекту інтегративності означає надання пріоритетного значення становленню творчо-інтелектуальних якостей виконавця, яке одночасно і базується на оволодінні широкою палітрою виконавських засобів відтворення музики, і впливає на опанування майбутніми фахівцями виконавськими уміннями. Означений педагогічний простір сприяє трансформації виконавської діяльності у особистісні виміри музиканта, зумовлює сходження його до вершинних рівнів його професіоналізму [6].

Отже, цей інтегральний педагогічний аспект забезпечує розвиток у процесі формування виконавської діяльності індивідуально-розвивальні та регулятивно-стабілізуючі процеси формування інтелектуальної творчості. Таким чином, даний педагогічний аспект при високому рівні виконавської самосвідомості зумовлює гармонізацію творчо-інтелектуального і фахово-доцільного, тобто сприяє трансформації виконавської діяльності від особистісно-значущої до художньо-вартісної музично-виконавської інтерпретації, що зумовлює сходження виконавця до вершинних рівнів його виконавської культури, спонукає вихід виконавської діяльності на міжособистісний, трансперсональний рівень взаємозв’язку композитор-твір-виконавець-слухач та формування креативної виконавської концепції «Я виконавець-творець» [1].

Таким чином, фахово-інтегративний аспект забезпечує розвиток особистісних диспозицій виконавця через цілісно-системно організоване навчання, що спрямоване на активізацію розвитку компонентної структури творчого інтелекту виконавця-музиканта у процесі засвоєння ціннісно-значущих та методично-вартісних парадигм музичного мистецтва.

Змістом творчо-гармонізуючого педагогічного аспекту є досягнення взаємозумовленості художнього і технічного розвитку музиканта виконавця, що репрезентує збалансованість, взаємодію всіх компонебтів творчого інтелекту. Даний аспект педагогічної діяльності орієнтує навчання музиканта-інструменталіста на послідовне опанування здатності до осмислення емоцій, уміння керувати виконавською експресією, моделюванням образно-асоціативного плану виконання, формування образно-аналітичного мислення у єдності з консеквентним добором засобів художньо-технічної виразності. Важливим у контексті даного аспекту є стабілізація процесу моделювання артистично-сценічної стабільності у виконавській майстерності. Становлення творчого інтелекту і розвиток художньої виконавської техніки розглядається як діалектично пов’язаний процес, в якому обидві сторони взаємодоповнюють одна одну. У площині даного аспекту не ставиться під сумнів роль творчої індивідуальності музиканта у втіленні художнього задуму композитора і власних виразових намірів. Водночас, специфіка музично-виконавського процесу має враховувати, що між бажаним (відтворенням образного змісту твору) і реальним втіленням музики завжди знаходиться сфера моторики, виконавської техніки, без якої неможливо виразити інтерпретаційну концепцію, виконавський задум твору, особистісне ставлення до нього [5]. Отже, взаємозумовленість художнього і виконавсько-технічного розвитку означає, що виконавська техніка не може відпрацьовуватись у відриві від усвідомлення музикантом індивідуальних художніх задумів, а самі задуми не можуть складатися відокремлено від реальної оцінки музикантом власних виконавсько-технічних можливостей. Означений педагогічний аспект має на меті спонукати до відпрацювання технічних прийомів на ґрунті взаємозв’язку активізації механізмів образного мислення та їх сенсорно-моторної конкретизації, що сприяє їх модифікації у художньо-виражальні засоби. Досягнення взаємозбалансованості художнього та виконавсько-технічного сприяє формуванню художньої техніки, яка дозволяє музиканту-виконавцю творчо відтворювати різні за стилем та образною спрямованістю музичні твори.

Таким чином, гармонізація взаємозумовленості художнього та технічно-виконавського розвитку в навчальному процесі визначає основну стратегію розвитку творчого інтелекту майбутнього музиканта, спрямовану на формування художньо-виконавської творчості музиканта-інструменталіста.

У цьому взаємозв’язку, вагомого значення набуває активізація ролі свідомості в опануванні технічними уміннями виконавця, оскільки саме на такій основі, в подальшому, здійснюється художньо-доцільний

взаємозв'язок музично-образного мислення та його передача засобами технічної виразності, які в результаті даного процесу переростають у засоби художньої виразності музиканта-інструменталіста [5]. Таким чином, техніка музиканта-виконавця з конструктивної трансформується в художню, яка в результаті усталення виконавського світогляду музиканта, його ціннісно-фахової орієнтації, в подальшому, видозмінюється у художню виконавську техніку. Однак, цей процес можливий за умови творчо-регулятивного рівня розвитку виконавської техніки інструменталіста. Лише за таких обставин техніка музиканта-виконавця піддається його творчій фантазії, яка в процесі роботи над музичним твором повинна спрямовуватись на формування ціннісно-значущого відтворення змісту музичного твору. Наявність процесу художньо-образної моделі виконання як змістового ядра інтерпретації музичного твору, спонукає до пошуку адекватних засобів технічної виразності музиканта-виконавця. Трансформація засобів технічної виразності інструменталіста у художньо-виражальні залежить від рівня сформованості компонентів його творчого інтелекту – осмисленості емоцій, креативного мислення, сутність якої полягає у емоційно-когнітивному привласненні, уведенні домінантного художнього образу музичного твору в особистісно-смислові конструкти виконавця [1]. Саме з урахуванням даних процесів здійснюється гармонізація особистісно-фахових процесів у розбудові виконавського акмепрофесіоналізму майбутнього митця.

Отже, в процесі взаємозв'язку художнього та технічного у музично-виконавській діяльності інструменталіста формується художньо-образна концепція виконання музичного твору, яка реалізується художньо-стильовою (художньо-виражальною) технікою інструменталіста, за умови її раціонально-доцільної (сенсорно-моторної та слухомоторної) збалансованості.

Художня техніка музиканта-виконавця може розвиватися лише на ґрунті раціонально-доцільно сформованих технічних прийомів, умінь, навичок музиканта-інструменталіста та напрацювання їх художньої оперативності, художньої виразності [1]. Раціональна доцільність техніки виконавця включає формування технічних прийомів інструменталіста на доцільній сенсорно-моторній основі, що в подальшому уможливлює взаємоконсеквентність рухів музиканта з музично-художніми образами, збереженими в слухових уявленнях.

Взаємозв'язок психічної сфери, що охоплює слух, музичне мислення та сенсомоторику, здійснюється на грунті установки, що є цілісною спрямованістю особистості, яка виявляється в її готовності до дії. Формуючи у музиканта-інструменталіста відповідну до мети даного ігрового моменту художньо-технічну установку, педагог може поєднати інтонаційні потоки, що протікають у свідомості і фізичному апараті виконавця і, таким чином, досягнути цілісності і нероздільності творчої діяльності [5]. Саме такі наміри, які перейшли зі свідомості в установку стають дієвими, і саме такий виконавський план готовий до реалізації, який відображений у моделі установки [6].

Самі установки виникають під впливом вражень, які музикант отримує в процесі знайомства з художнім твором, під впливом ідей та задумів, що формуються у нього на цій основі. Інтенсивна діяльність свідомості музиканта створює сприятливі умови для вибіркового взаємозв'язку центральної нервової системи та периферії, що спонукає до узагальнень у сфері моторики [1]. Недостатня активність художніх прагнень інструменталіста суттєво гальмує розвиток інтегративного процесу фізіологічних рівнів. Чим більш мобільною та оперативною є моторна периферія, тим більший простір відкривається для духовної творчості виконавця. І навпаки, відсутність інваріантності виконавської техніки здатна зумовити пригасання образно-слухових уявлень музиканта, що впливає на образну змістовність інтерпретації [1]. Такий взаємогармонізуючий процес у виконавському мистецтві стає підгрунтям фахотворчості, усвідомленим формування всієї компонентної палітри творчого інтелекту.

Творчо-гармонізуючий аспект, що пов'язаний з досягненням синхронізації всіх компонентів творчого інтелекту включає і творення програми артистичного втілення інтерпретаційної моделі музичного твору, на ґрунті чого здійснюється комунікативний контакт представлення музичного дійства – композитор, виконавець, слухач. Це остання ланка творчо-виконавської діяльності, яка відображає рівень збалансованості, пов'язаності компонентів творчого інтелекту, і, разом з цим, демонструє ступінь розкритості внутрішнього емоційного осмислення виконавця до слухача. Такий творчо-комунікативний артистичний процес для свого успішного представлення в умовах сценічного виконання можливий за умов попереднього, усвідомленого моделювання компонентів творчого інтелекту емоційно-інтелектуальних та художньо-технічних умінь музиканта у навчальному процесі. У зв'язку з цим, для формування комунікативно-творчого артистизму, як ознаки творчого інтелекту виконавця, необхідною є розробка в подальшому програми психотехніки артистично-виконавської стабільності як однієї з ознак творчого рівня розвитку інструментального виконавства майбутнього музиканта.

Результатом участі творчого інтелекту музиканта у виконавській діяльності є творення ним особистісно-значущої та, поряд з цим, естетико-ціннісної моделі виконання твору, яка обопільно представляє у процесі сценічного виконання яскраві, своєрідні грані особистості виконавця через композиційно-драматургічну форму музичного твору композитора. Оригінальність стилю музичного твору трансформується, модифікується через самобутність, унікальність компонентів творчого інтелекту виконавської особистості, що формуються через відповідно спрямовані фахово-інтегративні та творчо-гармонізуючі педагогічні процеси культурологічно-індивідуалізованого осмислення, художньо-технічної взаємозумовленості та ціннісно-творчої інтерпретації.

Використана література:

1. Андрейко О. І. Виконавська культура скрипаля: теорія та методика формування: монографія. Львів : Галицька видавнича спілка, 2013. 298 с.
2. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва: теорія та методика викладання мистецьких дисциплін. Київ : Освіта України, 2008. 274 с.
3. Роменець В. А. Психологія творчості: навч.посіб. 2-ге вид., доп. Київ : Либідь, 2001. 288 с.
4. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навчальний посібник. Київ : Інтерпроф, 2002. 270 с.
5. Andreiko O. Specialized methodology of musician’s performing culture formation. *Theoretical and Science Foundation of Pedagogy and Education* : collective monograph. Boston : Primedia eLaunch, 2022. P. 160–168. DOI: https://doi.org/10.46299/ISG.2022.MONO.PED.1.5.1
6. Wronski T. Artysta w krainie mysli. Warszawa : Akademia Muzyczna im.F. Chopina, 2000. 143 s.

References:

1. Andreyko O. I. (2013). Vykonavska kultura skrypalia: teoriia ta metodyka Formuvannia [Performance culture of the violinist: Theory and methodology of formation]. Lviv: Halytska spilka. 298 s. [in Ukrainian].
2. Padalka H. M. (2008). Pedahohika mystetstva: Teoriia ta metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin [Pedagogy of art: Theory and methodology of teaching art disciplines]. Kyiv : Osvita Ukrainy. 274 s. [in Ukrainian].
3. Romenets V. A. (2001). Psykholohiia tvorchosti [Psychology of creativity] (2nd ed). Kyiv : Lybid. 288 s. [in Ukrainian].
4. Rudnytska O. P. (2002). Pedahohika: zahalna ta mystetska [Pedagogy: General and artistic]. Kyiv : Interprof. 270 s. [in Ukrainian].
5. Andreiko O. (2022). Specialized methodology of musician’s performing culture formation. In *Theoretical and Scientific Foundations of Pedagogy and Education* (pp. 160–168). Boston, MA: Primedia eLaunch. DOI: https://doi.org/10.46299/ISG.2022.MONO.PED.1.5.1
6. Wronski T. (2000). Artysta w Krainie mysli [The artist in the realm of thought]. Warszawa: Academia Muzyczna im. F. Chopina. 143 s. [in Polish].

O. Andreiko. Pedagogical aspect of formation of a performing musician’s creative intelligence

At the present stage of the development of art pedagogy, particular attention is paid to the issues of developing the creative intelligence of musicians within the context of enhancing performing mastery. As one of the fundamental constructs in musical performance, this phenomenon is examined from various perspectives of pedagogical thought. The article presents a structured description of the components of the creative intelligence of an instrumental musician and highlights the pedagogical aspects of its prospective development through the modelling of the performer’s interpretation of a musical work. The relevance of this study is determined by the need to cultivate personal professionalism as an indicator of a highly developed creative intelligence in contrast to the increasingle widespread influence of artificial intelligence in contemporary education.

The principal characteristics of a performer’s creative intelligence include musical-imaginative thinking – the ability to perceive the artistic content behind the musical score and transform sounds into inner artistic images; interpretative freedom, understood as the capacity to develop an individual vision of a composition, even in canonical classical works; emotional expressiveness, which combines intellectual analysis with genuine emotional experience, making performance convincing and artistically meaningful; improvisationality, whereby within the framework of the composition the performer continually creates here and now through the selection of tempo-rhythmic, dynamic, intonational-timbral, and articulatory characteristics; and the integration of knowledge and feeling, reflecting a profound understanding of the composer’s style and historical period together with the ability to enrich this understanding with personal artistic meaning.

Key words: *creative intelligence, performing musician, interpretation, improvisation, style, musical thinking, performance articulation, communicative competence, artistry, pedagogical aspects.*

Дата першого надходження статті до видання: 17.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 01.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.09.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0